

проблеми фізичного виховання і спорту: Зб.наукових праць. – Харків – Львів, 2003.- с. 62-69.

4. Волейбол: Учебник для институтів фіз. культ./ Под ред. Ю.Н. Клещева, А.Г. Айриянца.- М.: Физкультура и спорт-1985, 270с.

5. Дзюбан О.Б., Огірко І.В. Методи прогнозування в спорті./ навчальний посібник.- Львів, 2003.- 24с.

THE CONNECTION OF SPORTING SELECTION SYSTEM AND FORECASTING IN VOLLEYBALL

Olha DZYUBAN

The connection of sporting selection system and forecasting in volleyball has been analyzed in the

АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ РОЗРОБОК МОДЕЛІ ІНДИВІДУАЛЬНОГО СТИЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ФЕХТУВАЛЬНИКА

Дмитро ДМИТРЕНКО

Хмельницький державний університет

На змагальніший день досягнення максимальних результатів у кожному виді спорту неможливе без цілеспрямованого формування індивідуального стилю діяльності.

Стиль бойової діяльності фехтувальників нереальний без виділення основних типів для змагальної діяльності та компонентів, індивідуально притаманних кожному спортсмену [1].

Одним з найважливіших принципів підготовки у фехтуванні є принцип індивідуальної техніко-тактичної майстерності з індивідуальними особливостями діяльності. Принцип використання домінуючих і компенсаторних факторів [3, 4].

Одним з питань в теорії і методиці підготовки фехтувальників вивчено питання про те, на теперішній час практично не враховується індивідуальна особливість бою, що сприяє нівелюванню найбільш сильних сторін діяльності, згладжує прояв тих індивідуальних рис, які в кінцевому підсумку складають основу успіху.

Одним з різновидів сучасних методів безпосереднього пізнання є метод експерименту. Цей метод дозволяє, використовуючи основні закони фізики, математики, фізіології, біохімії та ін., пояснити функціональну структуру діяльності об'єкту, дати кількісну характеристику [5].

Модельовані - це дослідження процесів або об'єктів пізнання шляхом побудови їх моделей. Житлов В.В. [2] стверджує, що доцільне моделювання дозволяє глибше вивчити специфічні для живої

природи причини, виявити конкретні механізми активної взаємодії із зовнішнім середовищем. За Шустіним Б.Н. [7] модель характеризується, як розумне уявлення чи матеріально реалізована система, яка відображає чи відтворює об'єкт дослідження, здатна змінити його так, що вивчення її дає повну інформацію про цей об'єкт.

Існуючі модельні показники техніко-тактичної майстерності фехтувальників рівня їх функціональної підготовленості не відображають сучасної дійсної підготовленості спортсменів. Подальша оптимізація тренувального процесу суттєво залежить від розробки нових методологічних підходів, які повинні забезпечити перехід від окремо підібраних емпіричних системно неорганізованих показників до математично описаної моделі.

Отже, для вирішення проблеми моделювання необхідно відібрати показники, які в найбільшій мірі відображають властивості (медико-біологічні) чи рівень (педагогічний) підготовленості окремих підсистем організму спортсмена, які забезпечували досягнення результату в сучасних змагальних умовах.

Визначимо ряд вимог до побудови моделі найсильнішого фехтувальника:

1. Модель повинна будуватися на основі найбільш унікальних, з точки зору досягнення мети параметрів, які в найбільшій мірі відображають рівень підготовленості спортсмена.
2. Модельні параметри повинні бути об'єднані структурно-ієрархічною залежністю.
3. Для кожного основного параметру повинні бути вказані можливі діапазони змін в залежності від цільових функцій чи, інакше кажучи, лімітуючі фактори.
4. Модельні параметри повинні повністю забезпечуватись надійною компактною апаратурою для реєстрації і відповідною методикою.
5. Необхідним доповненням до моделі є обов'язковий підбір комплексу засобів і методів, які впливають на зміни функціонування якого-небудь параметру.

Побудова моделі найсильнішого фехтувальника зводиться до розробки модельних характеристик, а саме пошук найбільш значимих показників в системі підготовки спортсменів високого класу, які впливають на спортивний результат.

В ідеальному варіанті модель найсильнішого спортсмена повинна включати в мінімум, таку інформацію:

- морфо-функціональні характеристики;
- техніко-тактичні дії;
- біомеханічні;
- психологічні характеристики;
- біофізичні;
- біохімічні.

Дана вимога необхідна для того, щоб мати можливість спостерігати за ступенем змін окремих підсистем організму на фізичне навантаження і корегувати всю систему підготовки спортсмена.

Отже, модель – служить орієнтиром при підготовці спортсмена в цілому:

- дозволяє не тільки спрямувати тренування на те, щоб перевершити суперника в більшості характеристик (що не завжди можливо), а й будувати підготовку з урахуванням його недоліків;
- може бути використана як інструмент прогнозування перспективності спортсмена і відбору, оскільки завдяки їй тренери будуть знати, які умови

протікання бою, які вимоги вони пред'являють бійцям. Причому, на відміну від звичайних критеріїв відбору, модель спортивного бою значно розширює уявлення про те, який спортсмен більш перспективний, а який менш перспективний, оскільки вона не виключає можливості досягнення одного й того ж результату спортсменами з абсолютно різними характеристиками. Чим досконаліша модель, тим легше буде вибрати вірний напрямок тренувального процесу і виявити перспективних спортсменів.

Таким чином:

1. Під змістом поняття “модель” слід вважати відображене у вигляді кількісних і якісних характеристик, уявлення про спортивне протиборство.
2. До числа модельних характеристик слід відносити лише показники, які отримані при дослідженні спортсменів вищої кваліфікації в змагальних умовах чи умовах, що моделюють змагання.
3. Модельні характеристики повинні бути представлені не у вигляді середніх величин, а з вказівкою діапазону їх змін, в межах якого зберігається ефективність дій спортсмена чи діяльності в цілому.
4. Моделі служать орієнтирами, що дозволяють тренерами відбирати перспективних спортсменів, а також планувати, здійснювати і корегувати навчально-тренувальний процес.

Ефективність використання загальних та групових моделей для орієнтації та регуляції тренувального процесу, особливо висока при підготовці юних спортсменів, а також дорослих спортсменів, які не досягли вершин спортивної майстерності. Використання загальних моделей спортсменами високого класу є менш ефективні, тому що навіть у найбільш видатних спортсменів часто є велика кількість слабких сторін підготовленості при досить посередньому рівні розвитку інших його компонентів. Рідко хто з кваліфікованих спортсменів, серед яких утворились загальні моделі, за своїми даними відповідає загальному ідеалу”.

За думку В.М. Платонова [6] індивідуальні моделі розробляються для окремих спортсменів і опираються на результати довготривалого дослідження та постійного прогнозування структури змагальної діяльності і підготовленості окремого спортсмена, його реакції на навантаження тощо. В результаті отримують індивідуальні моделі змагальної діяльності, різних сторін підготовленості, моделі занять, мікроциклів у безпосередній підготовці до змагань.

Індивідуальний стиль діяльності спортсменів може бути різним. В процесі змагань індивідуальний стиль може варіативно змінюватися. Однак, як адекватна і ефективна система адаптації до потреб діяльності, індивідуальний стиль існує лише в межах індивідуальності його варіацій визначеними закономірностями.

Дослідники Житлова В.В., Никонової В.Г. і Турецького Б.В. [2, 7], дозволили визначити за тактикою ведення бою всіх фехтувальників на чотири групи: 1) захисно-атакуючих; 2) маневрено-атакуючих; 3) маневрено-захисних; 4) позиційно-захисних. Ефективність індивідуального стилю діяльності – це не довільне поєднання елементів діяльності, а визначені комбінації цих елементів (підсистем, блоків) відповідно до внутрішнім закономірностям даної діяльності.

Висновки цього матеріалу дозволяють стверджувати, що на теперішній час дана

тема актуальна для сфери спорту і потребує більш детального вивчення. Тому ця проблема є актуальним і перспективним напрямком у фехтуванні, розкриття якої дозволить оптимізувати процес та організацію навчально-тренувальних занять, виступів на змаганнях.

Література.

1. Борилкевич В.Е., Янковський А.Б. Моделирование как метод исследования физической деятельности. – Л.: Ленинградский университет, 1976. – Выпуск 10. – С. 3-15.
2. Житлов В.В., Никонова В.Г. Фехтование // Ежегодник. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 38 с.
3. Олейник В.Г., Рожков П.А. Особенности соревновательной деятельности борцов различной манеры ведения поединка // Теория и практика физической культуры. – 1986, № 17. – С. 32 – 34.
4. Платонов В.Н. Загальна теорія підготовки спортсменів в Олімпійському спорті. Київ, 1997. – С. 459 – 470.
5. Турецкий Б.В. Совершенствование тактической подготовки фехтовальщиков в связи с индивидуальным стилем принятия решения в боевых взаимодействиях. Автореферат: М., 1980. – 24с.
6. Турецкий Б.В. Поединок фехтовальщиков. – К.: Здоров'я, 1985. – 72с.
7. Шустин Б.Н. Проблема разработки модельных характеристик соревновательной деятельности спортсменов // Теория и практика физической культуры. 1983. №11. С. 25 – 28.

THE ANALYSIS OF THEORETICAL MODEL ELABORATIONS THE INDIVIDUAL STYLE OF FENCER

Dmitriy DMITRENKO

Khmelnitsky State University

There was characterized a model of individual fencer's activity style, which is necessary to take into account while organizing and conducting educational and training lessons, and performances at the contest.
